

Radosław Ignatowski

**KONSOLIDACJA
SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH**

**KONCEPCJE, REGULACJE POLSKIE I MSSF,
ZASTOSOWANIA PRAKTYCZNE**

**TOM I
PODSTAWY KONSOLIDACJI
REGULACJE POLSKIE**

Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. z o.o.
Gdańsk 2012

Spis treści

Nota biograficzna o autorze	9
Od Autora	11

CZĘŚĆ I

PODSTAWY KONSOLIDACJI SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Rozdział I

Przesłanki i formy powiązań kapitałowych podmiotów gospodarczych tworzących wielopodmiotowe struktury gospodarcze	21
--	-----------

Rozdział II

Metody wyceny i wykazywania udziałów w innych podmiotach gospodarczych w sprawozdaniach finansowych inwestora	39
2.1. Rachunkowość inwestycji kapitałowych w udziały innych przedsiębiorstw – metoda kosztowa lub metoda wyceny w wartościach godziwych	40
2.2. Rachunkowość inwestycji kapitałowych w udziały innych przedsiębiorstw – metoda praw własności.	58

Rozdział III

Odwzorowanie powiązań kapitałowych podmiotów gospodarczych w rachunkowości i przez rachunkowość – podejście ogólne	69
---	-----------

Rozdział IV

Teoretyczne koncepcje konsolidacji sprawozdań finansowych.	99
---	-----------

Rozdział V

Odwzorowanie udziałów w jednostkach podporządkowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym inwestora	141
5.1. Konsolidacja sprawozdań finansowych metodą pełną przy nabyciu 100% akcji spółki zależnej.	144
5.2. Konsolidacja sprawozdań finansowych metodą pełną przy nabyciu mniej niż 100% akcji spółki zależnej	153
5.3. Skonsolidowanie sprawozdań finansowych metodą proporcjonalną	177
5.4. Zastosowanie metody praw własności dla rozliczenia nabytych udziałów w spółce podporządkowanej	184

Rozdział VI

Ujęcie i prezentacja udziałów w podmiotach podporządkowanych w sprawozdaniach finansowych sporządzanych na dzień bilansowy	193
6.1. Zastosowanie metody praw własności MPW63 do ujęcia danych spółki Z w sprawozdaniu finansowym spółki D	201
6.2. Zastosowanie metody praw własności MPW62 do ujęcia danych spółki Z w sprawozdaniu finansowym spółki D	209
6.3. Zastosowanie metody proporcjonalnej do ujęcia danych finansowych spółki Z w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym spółki D	217
6.4. Zastosowanie klasycznej metody pełnej do ujęcia danych finansowych spółki Z w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym spółki D	234
6.5. Zastosowanie podmiotowej metody pełnej do ujęcia danych finansowych spółki Z w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym spółki D	251

Rozdział VII

Wpływ metod konsolidacji i metod wyceny udziałów na ocenę pozycji finansowej grupy kapitałowej	263
---	------------

Rozdział VIII

Ujęcie i prezentacja udziałów w podmiotach podporządkowanych, objętych z pierwotnych emisji kapitału własnego	273
--	------------

Rozdział IX

Wpływ wzajemnych transakcji podmiotów powiązanych na procedury konsolidacyjne i skonsolidowane dane finansowe.	301
9.1. Ogólna koncepcja eliminacji skutków wzajemnych transakcji w sporządzaniu skonsolidowanych sprawozdań finansowych.	302
9.2. Eliminacja skutków obrotu towarowego w metodzie konsolidacji pełnej	306
9.3. Eliminacja skutków obrotu towarowego w metodzie praw własności.	316
9.4. Eliminacja skutków sprzedaży zasobów poniżej kosztu ich zakupu lub wytworzenia – problem ujęcia ujemnej marży	323
9.5. Ujęcie skutków odsprzedaży zasobów w późniejszym okresie.	326
9.6. Eliminacja skutków sprzedaży aktywów trwałych	332
9.6.1. Eliminacja skutków sprzedaży aktywów trwałych w metodzie pełnej.	334
9.6.2. Eliminacja skutków sprzedaży aktywów trwałych w metodzie praw własności.	343
9.7. Wpływ kierunku wewnętrznych transferów na alokację eliminowanej marży – sprzedaż oddolna i odgórna.	347

9.7.1. Eliminacje skutków transferów wewnętrznych w ramach grupy kapitałowej – metoda pełnej konsolidacji	350
9.7.2. Eliminacje skutków transferów wewnętrznych w ramach powiązań poza grupą kapitałową – metoda proporcjonalna i metoda praw własności.	369

CZĘŚĆ II

KONSOLIDACJA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH WEDŁUG REGULACJI USTAWY O RACHUNKOWOŚCI

Rozdział X

Zagadnienia ogólne i uwagi wprowadzające	379
--	-----

Rozdział XI

Konsolidacja sprawozdań finansowych na dzień podporządkowania jednostki	385
---	-----

11.1. Ustalenie ceny przejęcia jako podstawy do rozliczenia podporządkowania jednostki	389
11.2. Rozliczenie ceny przejęcia (nabycia udziałów) jednostki podporządkowanej	399
11.2.1. Ustalenie dnia przejęcia (podporządkowania) jednostki	401
11.2.2. Zidentyfikowanie i ujęcie aktywów i zobowiązań przejętego (podporządkowanego) podmiotu na dzień podporządkowania	402
11.2.3. Wycena zidentyfikowanych i ujętych aktywów i zobowiązań przejętego (podporządkowanego) podmiotu na dzień podporządkowania	411
11.2.4. Ujęcie skutków identyfikacji i przeceny aktywów netto jednostki podporządkowanej w sprawozdaniach finansowych na dzień jej podporządkowania	417
11.2.5. Ustalenie i ujęcie nabytej wartości firmy lub przejętej ujemnej wartości firmy spółki podporządkowanej	420
11.3. Przykłady liczbowe konsolidacji sprawozdań finansowych na dzień podporządkowania jednostki w transakcjach pojedynczych	423
11.3.1. Nabycie wszystkich udziałów spółki podporządkowanej	426
11.3.2. Nabycie części udziałów spółki podporządkowanej	450
11.3.2.1. Zastosowanie metody konsolidacji pełnej	452
11.3.2.2. Zastosowanie metody proporcjonalnej	458
11.3.2.3. Zastosowanie metody praw własności	463

11.3.3. Nabywanie udziałów spółki podporządkowanej z ujemną wartością firmy	464
11.3.3.1. Zastosowanie metody pełnej konsolidacji	468
11.3.3.2. Zastosowanie metody proporcjonalnej	472
11.3.3.3. Zastosowanie metody praw własności	474
11.4. Rozliczenie przejęcia wieloetapowego	476
11.5. Rozliczenie przejęcia spółki bez nabywania jej udziałów.	488
11.6. Ujęcie w sprawozdaniu finansowym nabytych udziałów podmiotu podporządkowanego z zamiarem ich odsprzedaży	498

Rozdział XII

Konsolidacja sprawozdań finansowych na pierwszy dzień bilansowy	503
12.1. Zapewnienie jednolitości polityki rachunkowości konsolidowanych podmiotów.	504
12.2. Inne procedury przygotowawcze do konsolidacji sprawozdań finansowych. . .	510
12.2.1. Weryfikacja kompletności i prawidłowości rozliczenia podporządkowania spółki	511
12.2.2. Rozliczenie różnic z ujęcia i wyceny składników aktywów netto spółki podporządkowanej z dnia jej podporządkowania (wymiany) . . .	515
12.2.3. Identyfikacja i pomiar wzajemnych transakcji oraz ich skutków finansowych	519
12.2.4. Ujęcie i rozliczenie skutków wzajemnych transakcji i ich wpływ na sprawozdania skonsolidowane	525
12.2.4.1. Zastosowanie w metodzie konsolidacji pełnej	527
12.2.4.2. Zastosowanie w metodzie proporcjonalnej.	538
12.2.4.3. Zastosowanie w metodzie praw własności	542
12.2.5. Rozliczenie wartości firmy lub ujemnej wartości firmy w rachunku zysków i strat oraz w rachunku przepływów pieniężnych.	546
12.2.5.1. Amortyzacja wartości firmy.	546
12.2.5.2. Ujmowanie rat z okresowych odpisów ujemnej wartości firmy	553
12.2.5.3. Ujęcie straty z tytułu utraty wartości przez wartość firmy	562
12.2.5.4. Odpis wartości firmy lub ujemnej wartości firmy z tytułu sprzedaży udziałów.	572

12.3. Zestawienie danych finansowych jednostek w arkuszu konsolidacyjnym w celu ich konsolidacji	574
12.3.1. Weryfikacja i korekty wartości bilansowych udziałów w konsolidowanych jednostkach podporządkowanych	576
12.3.2. Zestawienie danych finansowych jednostek grupy kapitałowej	577
12.3.3. Przeliczenie i zestawienie danych jednostek konsolidowanych metodą proporcjonalną	587
12.3.4. Objęcie danych finansowych jednostek wycenianych metodą praw własności	590
12.4. Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego na pierwszy dzień bilansowy – przykłady liczbowe	595
12.4.1. Konsolidacja danych finansowych metodą pełną	596
12.4.1.1. Zastosowanie metody pełnej w przypadku nabycia wszystkich udziałów	597
12.4.1.2. Zastosowanie metody pełnej w przypadku nabycia części udziałów	615
12.4.1.3. Zastosowanie metody pełnej w przypadku przejęcia wieloetapowego	636
12.4.1.4. Zastosowanie metody pełnej w przypadku przejęcia bez zapłaty	660
12.4.2. Konsolidacja danych finansowych metodą proporcjonalną	672
12.4.3. Wycena i prezentacja udziałów w jednostkach podporządkowanych metodą praw własności	684
12.4.4. Konsolidacja sprawozdań finansowych w przypadku bilansowej wyceny udziałów metodą praw własności	691

Rozdział XIII

Konsolidacja sprawozdań finansowych w kolejnych latach obrotowych	701
13.1. Aktualizacja wyceny udziałów na pierwszy dzień roku obrotowego i przygotowanie dekretu rozliczenia powiązania kapitałowego	702
13.2. Wpływ eliminowanych transakcji z poprzedniego roku na procedury konsolidacyjne	719
13.3. Wpływ naliczonych i wypłaconych dywidend oraz innych form podziału zysku roku ubiegłego na korekty konsolidacyjne	728
13.4. Konsolidacja sprawozdań finansowych w przypadku zachowania poziomu powiązania kapitałowego z poprzedniego roku obrotowego	747
13.4.1. Konsolidacja danych finansowych metodą pełną	747

13.4.1.1.	Zastosowanie metody pełnej w przypadku posiadania wszystkich udziałów	753	
13.4.1.2.	Zastosowanie metody pełnej w przypadku posiadania części udziałów	767	
13.4.1.3.	Zastosowanie metody pełnej w przypadku przejęcia bez zapłaty.	784	
13.4.2.	Konsolidacja danych finansowych metodą proporcjonalną	797	
13.4.3.	Wycena i prezentacja udziałów w jednostkach podporządkowanych metodą praw własności.	811	
13.4.4.	Konsolidacja sprawozdań finansowych w przypadku bilansowej wyceny udziałów metodą praw własności	818	
Rozdział XIV			
Zmiany w strukturze własności podmiotu podporządkowanego			835
14.1.	Nabycie dodatkowych udziałów w podmiocie podporządkowanym od innych udziałowców	836	
14.1.1.	Nabycie udziałów w spółce zależnej z zachowaniem praw udziałowców mniejszościowych	842	
14.1.2.	Nabycie wszystkich pozostałych udziałów w spółce podporządkowanej	857	
14.2.	Objęcie dodatkowych udziałów w podmiocie podporządkowanym z emisji pierwotnej	864	
14.2.1.	Objęcie całej emisji przez jednostkę nadrzędną	870	
14.2.2.	Objęcie udziałów w proporcji do dotychczas posiadanych	879	
14.2.3.	Objęcie całej emisji przez innych inwestorów	884	
14.3.	Nabycie udziałów w spółce zależnej, kontrolowanej bez udziałów kapitałowych.	901	
14.4.	Sprzedaż części lub całości udziałów w podmiocie podporządkowanym	914	
14.4.1.	Sprzedaż udziałów bez utraty kontroli nad spółką zależną	937	
14.4.2.	Sprzedaż udziałów z utratą kontroli nad spółką zależną	952	
Rozdział XV			
Utrata kontroli lub podporządkowania spółki bez zbywania udziałów			969